

ELIZA REINIGT NAAMAN DEN SY- RIER VAN ZYNE MELAATSHEID.

II KONING. V: 1-14.

Naäman nu de Krygs-overste des Konings van Syriën was een groot man voor 't aangezigt zyns heeren, ende van hogen aanzien: want door hem hadde de HEERE den Syriërs verlossinge gegeven: zo was deze man een strydbaar belt, [dog] melaatsch. Ende daar waren benden uit Syriën getogen, ende hadden ene kleine jonge dogter uit den lande Israëls gevangelyk gebragt, die in den dienst der huisvrouw Naämans was. Deze zeide tot hare vrouwe; Och of myn heere ware voor het aangezigt des Profeeten, die te Samaria is, dan zoude hy hem van zyne melaatsheid ontledigen. Doe ging hy in, ende gaf 't zynen heere te kennen, zeggende: Zo ende zo heeft de jonge dogter gesproken, die uit den lande Israëls is. Doe zeide de Koning van Syriën, Gaat henen, komt ende ik zal eenen brief aan den Koning Israëls zenden: ende hy ging henen, ende nam in zyne hand tien talenten zilvers, ende zes duizent [skelen] gouds, ende tien wisselkleederen. Ende hy bragt den brief tot den Koning Israëls, zeggende, Zo wanneer nu deze brief tot u zal gekomen zyn; ziet ik hebbe mynen knegt Naäman tot u gezonden, dat gy hem ontledigt van zyne melaatsheid. Ende het geschiedde, als de Koning Israëls den brief gelezen hadde, dat hy zyne kleederen scheurde, ende zeide: Ben ik dan God, om te doden, ende levendig te maken, dat deze tot my zend, om eenen man van zyne melaatsheid te ontledigen? Want voorwaar merket dog, ende ziet dat hy oorzaak tegen my zoekt. Maar het geschiedde, als Eliza, de man Gods, gehoord hadde, dat de Koning Israëls zyne kleederen gescheurt hadde;

212 ELIZA REINIGT DEN MELAATSSEN NAAMAN.

dat hy tot den Koning zond om te zeggen: *Waarom hebt gy uwe kleederen gescheurt? Laat hem nu tot my komen, zo zal hy weeten, dat er een Profeet in Israël is. Alzo quam Naaman met zyne peerden, ende met zynen wagen; ende stont voor de deure van het huis van Eliza. Doe zond Eliza tot hem eenen bode, zeggende: Gaat henen, ende wascht u zevenmaal in de Jordane, ende uw vleesch zal u weder komen, ende gy zult rein zyn. Maar Naaman werd zeer toornig, ende toog weg, ende zeide: Ziet ik zeide by my zelve, hy zal zekerlik uitkomen, ende staan, ende den naam des HEEREN zynes Gods aanroepen, ende zyne hand over de plaats stryken, ende den melaatschen ontledigen. Zyn niet Abana, ende Pharpar, de rivieren van Damascus, beter dan alle wateren Israëls; zoude ik my in die niet kunnen wasschen, en rein worden? Zo wendde hy zig, ende toog weg met grimmigheid. Doe traden zyne knechten toe, ende spraken tot hem, ende zeiden, Myn vader, [zo] die Profeet tot u eene groote zake gesproken hadde, zoud gyze niet gedaan hebben? hoe veel te maer, nadien hy tot u gezeid heeft, Wascht u, ende gy zult rein zyn? Zo klam hy af, ende dopte zig in de Jordane zevenmaal, na het woord van den man Gods: ende zyn vleesch quam weder gelyk het vleesch van eenen kleinen jongen, ende hy werd rein.*

INLEIDING. **W**Anneer Salomo, by de inwynging van zynen Tempel knielende zyne handen naar den hemel uitbreidde, den HEERE loofde en allerlei begeerlyke zaken voor Israël smeekte, vergeet hy egter de Vreemdelingen niet geheel, maar laat ook die bede invloeyen. *Zelfs ook aangaande den vreemden, die van uw volk Israël niet zyn zal, maar uit verren lande om uwes Naams wille komen zal; (want zy zullen hooren van uwen groten Name en van uwe sterke hand en van uwen uitgestreken arm) als hy komen en bidden zal in dit huis: Hoor Gy [dan] in den hemel,*

mel, de vaste plaatsse uwer woninge, en doe naar alles, daar om die vreemde tot U roepen zal: opdat alle volkeren der aarde uwen Naam kennen, om U te vreezen, gelyk uw volk Israël. 1 Koning. 8: 41-43.

Zo voorzag hy, dat 'er een gerugte van de heerlykheid van Gods name en sterkte buiten Kanaän tot Heidense landen zoude uitgaan: waar door zelve vreemdelingen van de verbonden, die niet waren uit de springader van Israël, zouden opgewekt worden, om tot het heiligdom van Jehova op te komen en zynen Naam met gebeden te vereeren. En in zulk een geval smeekt Salomo den HEERE, dat Hy hunne aangezichten niet afwyze, maar zyne ooren wende tot de stemme van hun geroep, en hen de begeerte van hunne herten geve; opdat allerlei volken tot de kennis en vreeze van zynen Name mogten overgebracht worden, en Jehova als de alleen God verheerlykt.

Hebbenwe lust om hier van een proeve te beschouwen, die word ons enigermate gegeven in deze geschiedenis. Naäman de Syriër, een vreemde, hadde een gerugte gehoord van de heerlykheid van Gods magt in en door Eliza werkende, als zyn heiligdom onder het afvallig Israël. Dit wekt hem op, om zig naar het land van Israël te begeeven; om van Jehova, door middel van Eliza, van zyne melaatsheid geneezen te worden. En ziet, hy ontfangt de begeerte van zyn herte en word rein: 't geen hem deze belydenis zal afpersen: *nu wete ik; dat 'er geen God is op de gansche aarde, dan in Israël. vers. 15.*

Tot nog toe hebbenwe Eliza beschouwt als des HEE- t'ZAMEN-
REN heiligdom in het land van Israël door vele won- HANG.
deren verheerlykt. Nu zal de H. Geschiedenis melden, hoe zyn gerugte tot vreemde landen zy verspreid, inzonderheid in Syrië; waar door de melaatsse Naäman word opgewekt, om zig derwaart te begeeven, ten

214 ELIZA REINIGT DEN MELAATSSEN NAAMAN.

einde hy geneezing van zyne plage erlange: welke hem vergunt word, en zyne melaatsheid op Gehazi overgezet.

VERDEELING.

Thans maken we een aanvang met deze merkwaardige geschiedenisse; en merken twee deelen in dit verhaal aan:

I. Zyne komste tot Eliza vers. 1-9.

II. Zyne geneezing. vers. 10-14.

Beide vertoont in hare omstandigheden.

VERKLARING VAN het I. DEEL.

De Aanleiding tot dit wonder was zonderling, waardig om die beknopt te laten voor af gaan.

De H. Historie begint met de beschryvinge van den persoon, aan wien het wonder geschieden zal; vertoont in zynen name, in zyne heerlykheid en walgeykheid: vs. 1.

Gen. 46:21.

Zyn Naam was Naa'man, een naam onder Israël en de Syriërs niet onbekent, betekenende zo veel als

Num. 26:

Aangenaam.

40. Burman.

Zyn luister word dus beschreven: *Naa'man nu de krygs-overste des Konings van Syrië was een groot man voor het aangezichte van zynen heere en van hogen aanzien: want door hem had de HEERE de Syriërs verlossing gegeven: zo was deze man een srydbaar belt.* Derhalven een van de voornaamste Amptenaren van de krone, en een naamhaftig

Veltheer, die, van Jehova aangegord, aanmerkelyke diensten aan het ryk van Syrië hadde gedaan, schoon

Jef. 45: 5. hy Jehova al zo weinig kende, als Cores. Met een woord, een voortreffelyk man in den kabinet-raad en

vers. 13. den kryg; een vader in het Syrisch ryk, in grote waarde by den Koning en het volk.

Maar al zyn glans word niet weinig bezwalkt door een vuile quale in zyn lichchaam: want hy was melaats.

De Melaatsheid was een gemeene quaal in Israël, ook in die dagen; naar Jesus tale, Luc. 4: 27. *Daar waren vele melaatsen in Israël ten tyde van den profect Eliza;*

en

en voorname Godgeleerde denken; dat die plage alleen onder den schaduwdienst aan Israël eigen was, hen als een buitengewone straffe van God onmiddellbaar toegesonden, gelyk in Mirjam, Gehazi en den Koning Uffia blykt. Althans het was een zeer veragtelyke plage, die den mensch affchuwelyk maakte en tot een spiegel van elende, langs gewone middelen ongeneesbaar: waar van men de onderscheidene soorten of merktekenen kan nazien. Levit. 13.

Lampe genad. tom 4. p. 1106-
Driessen over Jesh. wond. p. 58, 59.

Met deze plage, waar vanwe in 't vervolg nog iets zullen melden, was ook Naäman bezogt, van den HEERE hem toegezonden, om zig niet in zyne hoogheid te verheffen: vooral opdat Gods werken in hem mogten geopenbaart worden. Zo is 'er gene aardse heerlykheid en glans, zonder enige smette: en daar in speeld een zonderlinge wysheid van God, om de trotsheden van het herte te vernederen en de grootste der aarde ootmoedigheid te leeren.

over vs. 14.
Joh. 9: 3.
Pareüs h. 1.

Dewyl nu deze plage van genen mensche te verhelpen was, wil God een buitengewonen weg tot zyne geneezing inslaan, door de ontdekkinge van een gevangene dogter uit het land van Israël: verhaalt vers. 2, 3. *En daar waren benden uit Syrië getogen en hadden een kleine jonge dogter uit het land Israëls gevangelyk gebragt, die in den dienst van Naämans huisvrouw was. Deze zeide tot hare vrouwe, enz.*

Omtrent dit zonderling voorval hebbenwe beknopt aan te merken. 1. Dat hier in een sraal van Gods Voorzienigheid uitblinkt, welke de onbetamelyke rovery der Syriërs weet dienstbaar te maken aan zynen raad, om zynen Naam en Profeet te verheerlyken. By God is geen geval, en daar een mensch dikmaal ten quade denkt, denkt God ten goede. 2. Dat ballingschappen en gevangenissen meermal middelen in Gods hand zyn, om de kennis van den waren God en zynen dienst te

Gen. 50:20.

ver-

- Martyr. verspreiden. Langs dezen weg is de Joodse leer in Babel, het Christen gelove onder de Heidenen, en daarna door de Waldensen, Albigenfen en in de Kerkhervorminge in het Papendom aan allerlei oorden doorgebroken: waar van zelve ons Nederland de gezegende vrugten genoten heeft. Schrikt dan niet te zeer, gy Israël naar den geest, voor ballingschappen en gevangnissen: mogelyk zultge met Paulus in de banden geestelyke kinderen teelen. 3. Dat het een groot voorrecht is, godvrugtige en liefderyke dienftboden te hebben; daar Potifar en Farao, mitsgaders de Babilonische en Persiaanse Koningen zig zo wel by bevonden; wanneer Gods Voorzienigheid hen Josef, Daniël, Nehemia en andere meer in handen leverde. 4. Dat men den raad van de geringe niet veragten moet, dewyl de HEERE door uitterlyk veragte middelen somtyds gewigtige zaken uitvoert. *Wie veragt den dag der kleine dingen?*
- Dit zal blyken aan deze gevangene dogter, welke haren heer en vrouw hebbende liefgekreegen, hare zugt voor het aangezichte van hare vrouwe dus uitboezemt. *Och of! myn heer ware voor het aangezichte des Profeeten die te Samaria is, dan zoude hy hem van zyne melaatsheid ontleedigen!* vers. 3. Het spreekt van zelve, dat zy den Profeet Eliza bedoelt, die zig meest te Samaria ophield.
- Kanttek. Maar hoe wiste zy, dat hy iemand *van zyne melaatsheid* konde *verzamelen*, en die wegnemen door geneezinge? *Glass. Phil. p. m. 917.* daar men tot nog toe geen voorbeeld in Israël van gezien hadde. *Luc. 4: 27.* Waarschynlyk heeft zy dit besloten uit zyne andere wonderen, die niet min gewigtig waren en haar ten deele bekend; mitsgaders uit zyne bereidwilligheid om verlegene te hulpe te komen: en mag men van haar denken, dat zy in hare tedere jaren Salomons gebed geleert hadde, zy mogte daar uit ook iet voordeelig besluiten. In allen gevalle, zy geeft een klaar
- Boxhorn
hist. van
Nederl.
Philem.
vs. 10.
1 Kor. 1:
25-29.
Zach. 4: 10.
Kanttek.
Glass. Phil.
p. m. 917.
Luc. 4: 27.
1 Kon. 8:
41-43.

klaar bewys van haar aankleevend gelove aan den God Israëls, en van hare liefde en trouwe omtrent haren heer en vrouw; van Paulus aangepreezen Tit. 2: 9, 10.

Naäman, dit berigt van zyne vrouwe hebbende ontfangen, slaat het niet in den wind uit vleeschelyken hoogmoed of waanwysheyd; maar wil 'er zig van bedienen, en zo het hem toegelaten word, een proeve hier van neemen: 't welk men ten dele aan zyne heftige begeerte naar geneezing; ten dele en vooral aan Gods bestier heeft toe te schryven, Die zyn hert neigde als een waterbeek.

Ten dien einde *ging hy in en gaf het zynen heere te kennen, zeggende, zo en zo heeft de jonge dogter gesproken die uit den lande Israëls is: vers. 4.* Al was hy melaats, hy hadde nogtans wegens zyne agtbaarheid een vryen toegang tot den Koning, welke zig aan Gods wet, aangaande de afzondering der melaatsen aan Israël gegeven, niet bond: aan dezen geeft hy opening van dit stuk; in hope dat zyn heer en koning hem vryheid, om derwaart te trekken, geven zal. Lev. 13: 46.

De Koning wel haast zyne meening vattende en vele gunste voor hem over hebbende, geeft hem niet alleen verlos, maar ook een brief van voorschryvinge. *Doezeyde de Koning van Syrië, ga heen, kom, en ik zal een brief aan den Koning van Israël zenden. vers. 5.* Waar uit men afnemen mag, dat 'er toen vrede tusschen die twee Koningen was, en dat Naämans berigt enigen indruk op zynen geest maakte, daar hy anders voor des HEEREN Profeeten en den God van Israël zelve weinig eerbied overhadde, en ligtelyk Naäman als een by- of ligt-gelovigen hadde kunnen bespotten.

Naäman zulk een gunstig antwoord hebbende ontfangen, rust zig tot de reize toe: *en hy ging heen en nam in zyne hand tien talenten zilvers en zes duizend [shelen] gouds en tien wisselkleederen: welke somme mogelyk*

Burman. naar onze rekening 25000 ryksdaalders uitmaakt, die Kanttek. op met tien kostelyke wisselkleederen van hem word me- Gen. 45: 22. degenomen, om de kosten van de reize goed te maken, met luister binnen Samaria te verschynen; voor al, om hier van een kostelyk geschenk aan den Profeet te doen, wiens gemoed hy afmeet naar de gestelt- heid van de valsche profeten, die zo vreemd niet wa- ren van geschenken te ontfangen, onder andere uit Bi- leam blykbaar.

Met zulk een toerustinge zig op reize hebbende be- geeven, en te Samaria gekomen; *bragt hy den brief tot den Koning Israëls, zeggende;* dat is, wiens voornamen inhoud was: *Zo wanneer nu deze brief tot u zal gekomen zyn; ziet, ik hebbe mynen knecht Naäman tot u gezonden, dat gy hem ontleedigt van zyne melaatsheid.* vers. 6. Het komt 'er weinig op aan, of dit gemelde den ganschen brief uitmake, dan of het een kort uittreksel daar van zy: dit blykt 'er uit, dat die was ingerigt om den Koning Joram te verzoeken, dat hy Naäman van zyne melaats- heid wilde reinigen, 't zy in eigen persoon, gelyk Jo- ram het begreep; 't zy liever door zynen Profeet. On- dertusschen riekt de manier van het opstel des briefs een weinig naar verwaantheid, aan de Syrische Koningen eigen; en naar kleinagting voor den Profeet, als of die in dit stuk eniglyk van Jorams bevelmagt afhing.

En het geschiedde, als de Koning Israëls den brief gelezen hadde, dat hy zyne kleederen scheurde en zeide: ben ik dan God, om te doden en levendig te maken, dat deze tot my zend, om een man van zyne melaatsheid te ontleedigen? want, voorwaar! merkt dog en ziet, dat hy oorzaak tegen my zoekt. vers. 7. In dit gedrag toont Joram 1. de ont- roering van zyn herte in het scheuren van zyne kleede- ren zichtbaar. 2. Zyne onmagt om melaatsen te genee- zen, dat zo veel is als dode levendig te maken, want de melaatsheid was als de dood in de huid. 3. Zyn on- ge-

elks oog blyken mogte, dat 'er nog een Profeet in 't midden van Israël was overgebleven, door wien de naam van Jehova konde verheerlykt worden.

- Joram geen lust hebbende om het aangezigt van den Profeet te aanschouwen; die hem voorheen, naar zyne verdienste, zo wakker gehavend hadde; althans, zo het schynt, wel in schik dat die last van zyne schouderen afgenomen word, zend Naäman tot den Profeet, dien hy somtyds als zynen *Vader* eerde. *Alzo quam Naäman met zyne paarden en met zynen wagen: dat is met zyne geheele toerusting: en stond voor de deure van 't huis van Eliza.* vers. 9. Waarlyk een groot bewys van 't gelove en de vernederinge van Naäman, teffens van de agtinge, welke hy voor Eliza hadde, tot wien hy niet in het duister, als daarna Nicodemus tot Jesus, maar in het openbaar aan de deure van zyn huis komt, om zynen raad en hulpe te ontfangen.* Een leerzaam voorbeeld van eerbiedigheid voor Gods woord, meest zichtbaar ten dage der benauwtheid.

II. DEEL. Hebbenwe tot nog toe Naäman van Damaskus tot het huis van Eliza binnen Samaria vergezelt: gaanwe hem nu ook naooogen tot de Jordane, om de uitkomst van zyne reize te beschouwen.

De last hier toe aan hem gegeven word verhaalt vers. 10. *Doe zond Eliza tot hem een bode, zeggende: ga henen enz.*

De manier des bevels geschiedde door een bode: en dit verdient zyne bedenking; waarom hy Naäman niet in zyn huis ontfangt of tot hem uitgaat: maar de boodschap

* „Quod Naäman venerit ad Elizæ domum -- non leve est exercitium fidei ejus, nec non spectatum exemplum piæ modestiæ. Hodie Principes volunt, missas apud se fieri & per aulas & cubicula facellanos habere; longe magis fas esse judicantes, ut Deus ipse ad eos accedat, quam ut ipsi ad sacros coetus fidelium illum quærant., &c. *P. Martyr* h. 1.

schap tot hem laat brengen door een bode. Het kan geweest zyn: 1. Om de agtbaarheid van zyn Profeetis ampt te handhaven, 't welk van den Koning van Syrië was aangetaft; als of Eliza onder de bevelmagt van Joram stond. 2. Om te tonen, dat hy met alle die uiterlyke praal van Naäman niets ophadde, en dat zulks op hem niet den minsten invloed maakte; om Naäman weldadigheid te bewyzen. 3. Nader, om Naäman te bewaren voor afgoderye of bygelove omtrent den persoon van den Profeet, en hem te leeren ootmoedigheid en gelove te oefenen zonder zien. 4. Om aan het wonder meer luister by te zetten, 't welk door zulk een gering middel aan hem bekend gemaakt wierde; ten einde hy van dit alles eeniglyk de eere aan Israëls God geven mogte.

Al 't welk kan dienen, om die handeling van Eliza in die byzondere omftandigheid te billyken; zonder dat dezelve juist ten voorbeelde van navolginge behoeft gestelt te worden; want het Profeetis-ampt sluit de burgerlyke beleeftheid en bescheidenheid niet uit. Kap. 4: 26.

De Inhoud van de boodschap behelst den weg en het middel tot zyne geneezing: *ga heen en wasch u zevenmaal in de Jordane* enz. De *Jordane* was de enige rivier van name in Kanaän, door welke Israëel dat erfland was ingetogen, overzulks zo wel in de Jordane gedoopt, als in de Wolke en de Rode zee. Naar deze Jordane wil Eliza, dat Naäman *heenen ga, en zig daar in zevenmaal wassche* of indompele, mogelyk om hem te leeren, dat de reiniging alleen moeste afkomen van dien God, Welke in zes dagen hemel en aarde geschapen heeft en rustte op den zevenden dag: of liever, gelyk wy denken, met toespeeling op de Wet aangaande de Reiniging des melaatsen, welke niet alleen zeven dagen moeste opgesloten worden, maar ook zevenmaalen met levendig water, gemengt met het bloed

1 Kor. 10: 1, 2.

Budd. h. 1.

Lev. 13: 4. en 14: 4-9.

van een geslagten vogel, worden besprengt. Zo wil de Profeet zig zo nauwkeurig binden aan Gods Wet, als hem in die omstandigheid mogelyk was.

By dit bevel voegt hy éen Belofte: *en uw vleesch zal u wederkomen, en gy zult rein zyn.* Hier uit blykt, en
 vers. 14. het zal nog nader uit het vervolg blyken, dat door de melaatsheid somtyds het vleesch verteerde en verviel: want hy belooft hem een wederkeering van gezond vleesch en een geheele reiniging van die plage.

Niet dat de Jordane en de wassching in dat water daar toe enig vermogen hadde; maar om hem te tonen; dat de God van Israël, de Heere van Kanaän en de Jordane, dit middel wilde tusschen beiden doen komen, om hem van zyne plage te geneezen. Even gelyk Israël, dodelyk van vurige slangen gebeeten, niet geneezen konde worden, dan door het aanzien van de
 Num. 21: 6-9. Kopere slange.

Naäman zulk een boodschap hebbende ontfangen, ontsteekt in toorne, en neemt dezen handel van Eliza op, als een beleediging en veragting van zyne hoogheid: want hy *werd zeer toornig en toog weg.* vers. 11. Zo verandert zyne eerbied in een ogenblik in een verfmading van den Profeet.

De Rede van zyn ongenoegen door hem zelve geogend was tweeledig; de Eerite zag op het gedrag van den Profeet; de Andere op het voorgeschreeven middel ter reiniging.

Ten aanzien van het Eerste spreekt hy dus: *Ziet, ik zeide by my zelven: hy zal zekerlyk uitkomen en staan en den naam des HEEREN zyns Gods aanroepen; en zyne hand over de plaatse stryken, en den melaatsen ontledigen.* Zo ontdekt hy de gedagten van zyn herte, en welke overleggingen hy by zig zelve voorheen gemaakt hadde, hoe hy van den Profeet ontfangen en behandelt zoude worden: namentlyk, dat die op de eerste tydinge van zyne

zyne aankomste gewis te voorschyn zoude komen en hem eerbiedig verwelkomen; of, om te spreekken naar den hedendaagfen styl, hem een diep compliment maken; over zulk een eere hem aangedaan: dan staan, en zig in postuur stellen, om op een plegtige wyze den naam des HEEREN zyns Gods aanteroepen in zyne tegenwoordigheid; en zyne hand beweegen of uittrekken naar de plaats van Gods heiligdom te Jerufalem, gelyk sommige het vatten, of liever, gelyk de Onze het vertalen, (dewyl die gemelde plegtigheid waarschyglyk Naäman onbekent was) dat hy zyne hand zoude stryken over de plaats, daar de melaatsheid zig het meest opdeed; om langs zulk een weg hem de geneezing te bezorgen. Dewyl nu dit geheel anders uitvalt, word zyn toorn tegen den Profet gaande, uit oorzake; dat, daar hy uit Syrië tot hem gekomen was te Samaria aan de deure van zyn huis, de Profet hem niet eens verwaardigde tot hem uit te komen en zyne plage aan te raken: niet bevloedende dat de Profet hier toe zyne redenen hadde, even voorheen gemeld.

Martyr.

De Twede rede van ongenoegen rees uit het voorgeschreven middel. Horenwe hem vervolgens spreekken vers. 12. *Zyn niet Abana en Pharpar, de rivieren van Damaskus, beter dan alle wateren Israëls? zoude ik my in die niet konnen wasschen en rein worden?* Hy vergelykt Abana en Pharpar, in dien tyd bekende rivieren van Damaskus, niet alleen met de Jordane, maar ook met alle de wateren van 't land van Israël; en verklaart die veel beter en voortreffelyker in helderheid en andere hoedanigheden, dan het gansche land Kanaän uitleveren konde: waar uit hy besluit, dat byaldien zyne melaatsheid door wasschinge met water konde weggenomen worden, hy dan immers zo wel in de rivieren van Damaskus geneezing erlangen konde, als in de Jordane.

Polus.
Kanttek.
Burman.

En

224 ELIZA REINIGT DEN MELAATSEN NAAMAN.

En zo vertoont zig hier de verdorvenheid van zyne nature in meer dan eene proeve. 1. Dat hy in toorne tegen den Profeet opryft, omdat die zynen hoogmoed niet streefde; daar egter Eliza in dezen naar Gods wille handelde en ten beste van Naäman, om hem voor bygelove te bewaren; als of de hand des Profects iets ter wegneeminge van zyne melaatsheid konde bybrengen. 2. Dat hy zig vooraf een verbeelding gemaakt hadde aangaande de manier van zyne reiniginge, als of die met veel uiterlyken toefsel verrigt moefte worden: daar hy de ganfche wyze van zyne herftellinge aan des HEEREN vrymagtig bestier hadde moeten overgeeven. 3. Dat hy zyne geneezing in het middel zoekt, als of het water van de eene riviere hier in iet meer dan een andere vermogte. Zo geld Paulus woord door alle tyden, *de natuurlyke mensch begrypt niet de dingen die des* *Geests Gods zyn: want zy zyn hem dwaasheid.* Waar van voor al het Papendom als nog een beklaglyk voorbeeld in hunnen eigenwilligen en pompeuzen godsdienst uitlevert. *

1 Kor. 2: 14.

Naä-

* Notanda est observatio P. Martyris h. 1. „ Licet facile hinc animadvertere, quanta sit ingenii humani perversitas, quæ dona Dei malit assequi viis & rationibus duris ac difficilibus, excogitatis a se, quam facilibus & mollioribus a Deo descriptis. Ut in Naämane factum videmus, qui facilem ablutionem in Jordane superbe contempsit, & excellentiora voluisset experiri miracula. Hodie quoque videmus idem usu venire, dum homines cupidius amplectuntur & pompam & superbum ornatum Missarum, quam purum usum, simplicemque ritum communionis a Christo ipso institutum. Ambiunt justificationem magis ex indulgentiis, peregrinationibus - - quam ex vera solidaque fide in Christum. Et ferunt potius gravissimam tyrannidem Antichristi, quam velint a sanctis & simplicibus Euangelii Filii Dei ministris pie gubernari. Hæc est corruptæ naturæ humanæ superbia, quæ suis inventis magis quam Dei præceptis perpetuo ducitur. „ Adde *Pareùm* in comment. ad vers. 10.

Naäman dit in zynen toorne hebbende gezegt, zo wendde hy zig en toog weg met grimmigheid; als of hy zo aantfonds weder naar Damaskus wilde.

Goed is het voor hem, dat zyne knechten in dit geval wyzer zyn, dan hun heer. *Doe traden zyne knechten toe en spraken tot hem en zeiden: myn vader, zo die Profeet tot u een grote zake gesproken hadde, zoud gy die niet gedaan hebben! hoe veel te meer, nadien hy tot u gezegt heeft; wasch u en gy zult rein zyn.* vers. 13.

Om de ryzende gramschap van Naäman te verzagten, spreekten zyne knechten, of een uit aller name, hem vriendelyk aan: *myn vader*. Een naam van ouds aan Vorsten, Profeeten en andere in hoogheid gestelt gegeven; omdat de vaderlyke regeering de oudste en zagtste is: hier aan Naäman toegevoegt, eensdeels omdat hy zig als een vader van Syrië gedragen hadde, in verloffingen door des HEEREN hand aan te brengen; anderdeels wegens het zagt bestier van zyne huisgenooten: des een vader des lands en des huisgezins: die overzulks zyn vaderlyk hert niet af te leggen hadde, schoon hy in zyne gedagten van den profet Eliza niet voldaan was.

vers. 1.

Door zulk een eerbiedige en liefderyke aansprake den weg ter gehoor hebbende gebaad, tragt hy hem te overreeden, om den raad van den Profeet op te volgen: gebruikende een redeneering van het meerder tot het minder; hier op uitkomende: dat byaldien hy om geneezing te erlangen zig gaarn aan iet lastigs en kostbaars zouden hebben onderworpen; hoe veel te meer hadde hy nu te gehoorzamen, daar hem zulk een gemakkelyke weg ter heeling aangewezen word. En het schynt niet zonder naadruk, dat hy Eliza *dien Profeet* noeme; om te toonen, dat Naäman zyn woord als een orakel-stem hadde te eerbiedigen, zo hy hem voor een Profeet erkende.

Zo ontfangt hier Naäman de wedervergelding van zyne vaderlyke behandelinge; dewyl zyne knekten in plaatse van hem te vleyen in zynen hoogmoed, of zyne grimmigheid aan te zetten, hem tot bedaartheid trachten te brengen en van een goeden raad dienen: daar de harde heeren zig niet veel goeds van hunner dienstboden raad mogen beloven. En dit mogen alle heeren en vrouwen wel ter herte nemen, wat voordeelen hier Naäman en van de gevangene Israëlitische dogter en van deze zyne knekten ontfangt, uit zyne vaderlyke behandelinge afvloeyende: trouwens de benaming zelve Kol. 4: 1. van *vader* brengt in, liefde en gerechtigheid te oefenen.

Naäman laat zig hier op gezeggen; en hy die niet wilde luisteren naar den raad van den Profeet, neemt den raad van zyne knekten wel op, en maakt zyn gebruik van het voorgelchreven hulpmiddel, met een heilzaam gevolg.

Dit word vers. 14. verhaalt: *Zo klom hy af en doopte zig in de Jordane zevenmalen, naar het woord van den man Gods.* Dewyl de Jordane niet verre van Samaria was, hadde hy derwaart slegs een kleinen togt te doen: hier gekomen *dompelt* hy zig zelve in de Jordane: waar in hy niet alleen zyne onderwerping aan den Profeet, maar ook enigermate zyn gelove openbaart: want hy deed het *naar het woord van den Profeet*, en wel tot *zevenmalen*, gelyk hem duidelyk belaft was: welk getuigenis hy aanneemt en verzegelt, dat het woord van den man Gods waaragtig is.

Hem geschiedde ook naar zyn gelove: want *zyn vleesch quam weder, gelyk het vleesch van een kleinen jongen, en hy wierd rein.* Hier uit kan men afneemen, dat Naäman door deze plage zeer zwaar moet getroffen zyn geweest: en hoe verre dit gaan konde, mag men besluiten uit Aarons voorbiddinge voor de melaatse Mirjam. Num. 12: 12. *Laatze dog niet zyn als een dode, van wiens*

wiens vleesch, als hy uit zyner moeder lyf uitgaat, de helfte wel verteert is. Althans zyn vleesch groeide aanstonds weder, *gelyk het vleesch van een kleinen jongen,* zagt en teder, fris en blozend: en zo word hy geheel van zyne quale gereinigt.

't Geen buiten twyffel in hem niet gewrogt wierde door een innerlyke kragt van dit water; 't welk alzo weinig vermogen hadde om de melaatsheid weg te nemen, als het badwater van Siloa om de blindheid te geneezen; of de Kopere slange om dodelyke beeten te heelen: maar door een scheppende en reinigende kragt van God; Welke dit middel, schoon van Naäman veragt, wilde gebruiken, opdat de heerlykheid van dit wonder alleen Gode mogte toegeschreeven worden. Joh. 9: 7.

Dit zal Naäman zelve erkennen; wanneer hy met zyn gansche heir tot den man Gods wedergekeert en voor zyn aangezichte staande, den God Israëls de eere van dit wonder geeft; en ten bewyze van zyne dankbaarheid een geschenk den Profeet aanbied: gelyk het vervolg leeren zal.

Zo zienwe Eliza wederom als een groot Profeet **BETOGING.** heerlykt; wiens gerugt niet alleen tot Damaskus doorgedrongen was, tot in het huis van Naäman en het hof van den Koning van Syrië: maar die ook als zodanig een Man Gods van Naäman erkent en bevonden word, in zyne wonderbare geneezinge, waar uit hy weeten konde, dat 'er een Profeet in Israël was: tot beschaming van Israël, die den Profeet in zyn vaderland niet eerden: waar op Jesus doelt: Luc. 4: 24, 27. *En daar waren vele melaatsen in Israël ten tyde van den Profeet Eliza, en geen van hen wierde gereinigt, dan Naäman de Syriër.* vs. 8.

Nog nader mogenwe hier Eliza wederom aanmerken **BEDENKINGEN OVER den GEHEIMZIN.** als een Voorbeelt van Jesus Christus, den uitnemensten van alle de Profeeten: Wiens gerugte uit Galilea in geheel Syrië uitging. Matt. 4: 24. en onder Wiens

228 ELIZA REINIGT DEN MELAATSEN NAAMAN.

wonderen door Hem zelve opgetelt word: *de melaatse worden gereinigt.* Matt. 11: 5. Waar van meer dan eene proeve in de Evangelische geschiedenisse opgegeeven word.

Gelyk nu Jesus door dit wonder zeer aardig uitbeelde, hoe Hy door zyn bloed en water melaatse zondaars uit Joden en Heidenen, zo vele Hem van den Vader gegeeven waren en door zyne trekkinge tot Hem quamen, reinigen zoude van hunne zonden-schult en vuilheid: zo mogenwe ook hier het zelve in opmerkinge nemen; en Naäman den Syriër als een Voorbeeld of Eersteling aanmerken van die Heidenen, welke komen zouden tot den Middelaar des Nieuwen Verbonds

Heb. 12: 24. Jesus, en het bloed der besprenginge: naar de belofte Kanttek. Jes. 52: 15. *Alzo zal Hy vele Heidenen besprengen*; navitr. h. 1. mentlyk door zyn bloed en Geest. Waar van de *Jordane* een aardige prente vertonen kan: waar in Israël

1 Kor. 10: 1, 2. zo wel gedoopt wierde by den ingang in Kanaän, als in de Rode zee by den uitgang uit Egypten: in welke

Joh. 1: 28. Jordane Johannes doopte; tot een teken, dat niemand Lampe h. 1. in het Koninkryk der hemelen kan ingaan, tenzy hy

Joh. 3: 5. geboren worde uit Water en Geest, en eene plante met

Rom. 6: 5. Christus in de gelykmakinge van zyne dood en zyne opstandinge.

Althans Naäman in de Jordane zevenmaal gedompelt, en van zyne melaatsheid gereinigt, vertoont een bequame schildery van een melaatse ziele; die, op des HEEREN woord zig in de Fonteyne des levens dom-

Zach 13: 1. pelende, van zondenschult en onreinheit afgewasschen,

1 Kor. 6: 11. geheiligt en geregtvaardigt word in den name van Jesus

Matt. 18: 3. en door den Geest, en dus een kindeken, een nieuw

2 Kor. 5: 17. scepffel in Christus word, daar het oude voorby gaat en het alles nieuw word. Waar van de Doop een te-

Rom. 6: 4. ken en zegel is, vermits men hier door met Hem be-

Tit. 3: 5. graven word in de dood; een bad der wedergeboorte

en

en vernieuwinge des H. Geests. Een wassching die Ez. 36: 25.
den ganschen mensch reinigt en gedurig moet worden Joh. 13: 8, 10.
herhaalt; ja nimmer in de Kerke zal ophouden tot den 1 Joh. 1: 9.
afloop van alle de eeuwen. 2 Kor. 7: 1.

Gelukkige Naäman! denktge mogelyk by u zelven, TOEPAS-
welke dus van zyne melaatsheid gereinigt word. Maar SING.
hoe gelukkige zouden ook wy zyn, by aldien wy ook
met dit oogwit tot des HEEREN Woord opquamen,
om van onze melaatsheid te worden geneezen!

En hebbenwe dit niet ten hoogsten nodig? Immers
zo als het met Naäman gesteld was, is het ook met
ons allen in een geestelyken zin gelegen: wy zyn alle
zonder onderscheid van grote en kleine melaatsen ge-
worden: en dat heeft de HEERE door alle tyden in-
gestampt, om de trotsheden van ons herte te vernee-
deren. Al zyn het bekende getuigenissen van Gods
woord van kinds op geleert, wy hebbenze nogtans met
toekeeringe tot ons zelve wel te bewaren in den zin on-
zer gedagten: *Al het gedigtel der gedagten onzes herten is* Gen. 6: 5.
allen dagen alleenlyk boos, van onze jeugd aan. en *Wie zal* en 8: 21.
een reinen geven uit den onreinen? niet een. De beste moet Job. 14: 4.
met dien man naar Gods herte uitroepen: *Ziet, ik ben*
in ongerechtigheid geboren, en in zonde heeft my myne moeder Ps. 51: 7.
ontfangen. Met een woord: *het geen uit vleesch geboren* Joh. 3: 6.
word, is vleesch: welker vleesch niet slegs half verteert
is, als wy uit onzer moederen lichchaam uitgaan, maar Num. 12: 12.
geheel en al van gronds op verdorven, *dode in de misdad-*
den en zonden. Des 'er niets overblyft, dan met den Eph. 2: 1.
melaatsen onze *bovenste lippe te bewimpelen en uitteroepen:* Lev. 13: 45.
onrein, onrein: want wy alle zyn als een onreine, en alle
onze gerechtigheden zyn als een wegwerpelyk kleet. Jef. 64: 6.

Deze zyn waarheden, die wy met den monde bely-
den: Ach! datze met indruk wierden geloofd, en wy
leeren mogten ons te bedienen van dien heilzamen raad
des HEEREN, door zyne boden tot ons gebragt,

om in boetvaardigheid en gelove ons te dompelen in die Fonteine, geopent tot afwaffchinge van zonde en onreinheid!

Dan ach! hier ontbreekt het niet aan stoffe van klage over een grote menigte, waar van men zeggen mag: Luc. 4: 27. daar zyn vele melaatsen in Nederlands Israël, en wie byna word 'er gereinigt?

1. De meeste kennen niet de melaatsheid van hunne nature nog de vuilheid van hun aangeboren aangezichte; niet wetende, datze zyn elendig en jammerlyk en Op. 3: 17. arm en blind en naakt; geworpen op de vlakke des Ezech. 16: 4, 6. velds, om de walgelykheid van hunne ziel, ten dage, doe zy geboren wierden.

2. Andere geloven het enigermate, als een waarheid in de Hervormde Kerke van kinds op geleerd; maar niet met toepaffinge op zig zelve: zy zyn een geflagt dat rein is, in zyne eigene oogen, even als die hoogmoedige Farizeeuw: en de zodanige zyn alle die een Luc. 18: 11. eigene gerechtigheid oprigten.

3. Andere beginnen het enigermate van zig zelve te geloven, maar het is flegs van hooren zeggen, als een gerugt uit verren lande: het maakt geenen indruk op hunne ziele, 't verwekt gene walging, zelfsverfmading en fchaamte; het dryft hen niet uit naar den hemelfchen Eliza, om raad en redding by Jesus te zoeken.

4. Andere komen nog wel tot de deure van Jesus huis; om te vernemen, wat raad Hy hen geven zal. Maar als Hy door zyne booden dien eenvoudigen raad Joh. 9: 7. hen laat boodfchappen: gaat heenen en wafcht u in het Marc. 1: 15. geestelyk badwater: dat is, bekeert u en gelooft aan het Evangeli. O! die raad gevalt hen niet: of omdat Luc. 4: 24, 27. de booden, die het aankondigen, veel te geringe in hunne oogen zyn, en hen niet eerbiedig genoeg behandelen: of omdatze zig vele misselyke en vleeschelyke verbeeldingen vormen van Jesus handelingen, als of Hy
zigt-

zichtbaar verschynen moefte, hoorbaar spreekken, de hand op hen leggen enz. onmogelyk om alle op te noemen: of omdatze denken, dat hunne eigene wateren ruim zo goed zyn, om zig zelve aftewasschen door eenige boetvaardigheid, traanen, verbeteringen en godsdienstpligten: zeggende met Faraö; *Myne riviere is myne, ik hebbe die voor my gemaakt*: menschen, die den Sprinkader des levenden waters verlaten, om zig zelve bakken uittehouwen. Ezech. 29: 3. Jer. 2: 13.

5. Zyn 'er Andere die zig houden aan het voorgeschreeven middel; zy beruften daar in; als of de bediening des Woords en der Bondzegelen, een gelove van hün eigen maakfel en een bekeering in eigene kragt het aan hen geven konde; zynde doorgaans de laatste schans die tegen Jesus opgeworpen word.

6. Met een woord: een ziel die slegs in 't gemeen overtuigd is, wil liever herwaart en derwaart omzwerfen, en duizend eigenwillige godsdienstoefeningen en bygelovige plegtigheden, met enigen luister vergezelt, ondergaan; dan den eenvoudigen weg van zelfsverlocheninge, gelove en bekeeringe, door het Evangeli aangewezen, inslaan.

Zo blyft het, ten aanzien van een natuurlyken mensche, een verzegelde waarheid; dat Jesus geene gedaante nog heerlykheid heeft, dat men Hem zoude be-geeren. Hy blyft den Joden een ergernis, en den Grieken een dwaasheid. Jes. 53: 1-3. 1 Cor. 1: 23.

Denktgy ondertusschen, melaatsse zondaars, nog integaan in het Koningryk der hemelen? Voorwaar, voorwaar, zegge ik u, met de woorden van den Mond der Waarheid: *zo iemand niet geboren word uit Water en Geest, hy kan in Gods Koninkryk niet ingaan. 't Geen uit het vleesch geboren is, is vleesch; en 't geen uit den Geest geboren is, is geest.* Joh. 3: 5, 6.

Mogelyk word gy, met Naäman, op zulk een voorstel.

Joh. 6:
60, 66.

stel gemelyk; denkende, ik ben zo goed als een ander, of gy gaat vergramt heenen, zeggende; dat woord is hard: wie kan het zelve hooren?

Maar wagt nog een oogenblik, of wy u tot bedaardheid konden brengen. Lieve, bedenkt het dog. „Indien die grote Profeet een harde zaak tot u sprak, zoud gy die niet gaarn doen, om behouden te worden? hoe veel te meer, nadien Hy tot u zegt; wascht u en gy zult rein zyn? „ Ik wil 'er mede zeggen: Byaldien de Heere Jesus u zulk een lastigen en kostbaren raad gaf, als de Roomse zig gewillig laten welgevalen in hunne blindheid; datge veele pynlyke plegtigheden voor het vleesch zoudet waarnemen, lange bedevaarten en kostbare reizen, strenge geesfelingen en andere mortifikatien van het lichaam ondergaan; en een groot deel van uw geld en goederen besteeden, om den hemel te koo- pen; zoudge niet gaarn in de ure der benauwtheid alles besteeden en tot lossing van uwe ziele opofferen? Hoe veel te meer, daar u zulk een gemakkelyke weg, zonder prys en geld, word voorgeschreeven: komt met verzakinge van alles ootmoedig aan Jesus voeten, doornattet die met uwe traanen en wascht u in zyn bloed en water.

Verwerpt dien raad niet, al word die u van geringe boden gegeven: 't is niet hunne raad, maar de raad van hunnen Meester, 't is de enige raad, of die u aanstaat of niet: zo redelyk, nootzakelyk en heilzaam; zo gy 'er enig belang in neemt, van zondenschuld en vuilheid gereinigt te worden.

Och! dat veele zig overreden lieten, om met Naaman uit hun geboorteland uittegaan, en op het woord van dien Man Gods zig intedompelen in de Fonteine, Zach 13: 1. geopend tot afwassching van zonde en onreinheid! Gy Tit. 3: 5. zoudet dan wederkomen als geestelyke kinderkens, ver- 2Cor. 5: 17. nieuwt door den Geest en tot nieuwe schepsels in Christus

ftus hervormt, daar het oude voorby gaat en alles nieuw word.

Dat voorregt hebt gy genoten, Gelovige, die u den raad van des HEEREN boden hebt laten welgevallen, als u van Jesus zelve aan u gegeeven; en door zynen Geest bewrogt zyn getuignis hebt aangenomen, verze-gelende dat God waaragtig is.

Wat vindge hier stoffe om u met een ootmoedige en hertelyke dankbaarheid te verwonderen over de God-delyke Goedertierenheid en Wysheid.

1. Roemt die oneindige *Barmhertigheid* van God, Die u door de Jordane geleid, met bloed en water be-sprengt en bequaam gemaakt heeft, om deel te hebben in de erve der heiligen in het licht: Die u getrokken heeft uit de magt der duisternisse en u overgezet heeft in het Koninkryke des Zoons zynere liefde. Gy moogt de taal van den Apostel overnemen; Ook wy waren eer-tyds onwys, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlyk-heden en wellusten dienende, in boosheid en nydigheid leven-de, hatelyk zynde en malkanderen hatende. Maar wanneer de Goedertierenheid Gods onzes Zaligmakers, en zyne liefde tot de menschen verscheenen is; heeft Hy ons zalig gemaakt, niet uit de werken der rechtveerdigheid, die wy gedaan had-den; maar naar zyne Barmhertigheid, door het bad der wedergeboorte en vernieuwinge des H. Geests, Dien Hy over ons rykelyk heeft uitgegoten door Jesus Christus onzen Zalig-maker: opdat wy, geregtveerdigt zynde door zyne Genade, erfgenamen zonden worden naar de hope des eeuwigen levens. Kol. 1: 12, 13.

Tit. 3: 3-7.

2. Verheft die grondeloze diepte der *Wysheid* Gods, Die zulk een wonderbaar dog eenvoudig middel heeft willen schicken tot uwe reiniging, en aan het ware ge-love zulk een heilryke uitwerking heeft willen hegten, dat het hert daar door gereinigt word. Dat is geen minder wonder; dan dat Israël doodelyk verwond, Hand. 15: 9. Num. 21: 9.

Joh. 3: 14-16. geneezen wierde door het aanschouwen van de Kopere slange.

Maar leert ook hier uit tot uwe bestieringe:

1. Datge een gedurige reiniging van noden hebt: die
Op. 22: 11. regtvaerdig is, dat hy nog geregtvaardigt worde; en
die heilig is, dat hy nog geheiligt worde. Al zytge af-
gewasschen, geheiligt en geregtvaardigt in den name
van Christus en door den Geest onzes Gods, een ge-
heel nieuw schepsel; daar is egter veel van de oude me-
laatsheid overgebleven; daar huisvest nog een boos
vleesch in uw binnenste, daar is een zonde die ligtelyk
omringt en zig gemakkelyk vlyd naar de verzoekingē:
met een woord, daar is veel van den ouden mensche,
Eph. 4: 22. die afgelegt moet worden; 'er zyn voeten die gewaf-
Joh. 13: 10. schen moeten worden. Overzulks is 'er een gedurige
zuivering van noden, niet slegs zevenmaal, maar ze-
1 Joh. 1: 7, 9. ventig zevenmaal, om gereinigt te worden van alle on-
geregtigheid. *Dewyl wy dan deze beloften hebben, geliefde,
latenwe ons zelve reinigen van alle besmettinge des vleeschs
en des geests, want beide hebben hunne besmettingen,*
2 Cor. 7: 1. *voleindigende de heiligmaking in de vreesse Gods.*

2. Zoekt deze reiniging eeniglyk in de zuivere rivie-
Jef. 48: 18. re van Jesus bloed en Geest; om Hem te kennen en de
Phil. 3: 8-10. kragt zyner opstandinge en de gemeenschap zyns ly-
dens, zyne dood gelykformig zynde: Hem maanende
Ezech. 36: op het woord der belofte: *Ik zal rein water op u sprengen,*
25-27. *en gy zult rein worden; van alle uwe onreinigheden en van
alle uwe droggoden zal Ik u reinigen: en Ik zal u een nieuw
hart geven en zal een nieuwen geest geven in het binnenste
van u, en Ik zal het steenen hart uit uw vleesch wegnemen,
en zal u een vleeschen hart geven: en Ik zal mynen Geest ge-
ven in 't binnenste van u enz. zonder Hem aan tyd of
middel te binden.*

3. Evenwel dewyl zyn Woord en Bondzegelen de ge-
woone Kanaalen zyn, waar door de Heere Jesus zyn
bloed

bloed en water als vloejen laat; leert daar omtrent naar Pareüs h. 1. zynen wille te verkeeren: om die door ongelove niet p. 564. klein te agten, als of die maar blote letteren en tekenen waren, daar geen voordeel van komt; nog te hoog te agten door afgoderye en bygelove, als of die door 't gewrochte werk de zaak konden geven: maar met dezelve werkzaam te zyn, als zichtbare onderpanden van Gods onzichtbare genade, die met het woord der belofte te mengen en dus in den gelove te ontfangen.

4. Eindelyk vergeetet nimmer de reiniging van uwe 2 Pet. 1: 9. vorige zonden; maar bewaart nauwkeurig in den zin met de der gedagten, wat u in uwen doop verzegelt, en waar Kanttek. toe gy verbonden zyt: om dankbaar als gewasschene te wandelen en u zelve met al het uwe den HEERE ten dankoffer op te dragen: waar van by de volgende stoffe. By God is vergeeving, opdat Hy gevreeft worde, Ps. 130: 4. met een kinderlyke vreeze.

Zo zullen u de Teken en tot Zegelen zyn van uwe gemeenschap aan Christus lyden, dood, opstandinge en alle de vrugten daar uit afvloeyende. Geraaktge nog in velerlei zwarigheden, zodat de wateren tot aan de ziele komen: gy hebt hier een onderpand dat de rivieren u Jef. 43: 2. niet zullen overstroomen; maar datge weder uit het water zult opklimmen en uw hoofd uit alle verdrukkingen opheffen. Zugtge nog: *ik elendig mensch! wie Rom. 7: 24. zal my verlossen van het lichchaam dezes doods?* Uwe reiniging zal eens volkomen zyn, en alle gevolgen der zonde vernietigt, wanneer gy uit uwe graven levende verryzen zult en geheel naar ziel en lichchaam gewasschen, als Jesus bruid in hemels eer-sieraad aan den Vader en dien Man Gods zult worden voorgestelt, zyn aangezigt in gerechtigheid aanschouwen en met zyn beeld verzadigd worden. Amen.